

ADVIES

CRB 2021-3530

**Advies over de Europese raadpleging
betreffende de herziening van de
Europese economische governance**

CCE
Conseil Central de l'Economie
Centrale Raad voor het Bedrijfsleven
CRB

**Advies over de Europese raadpleging betreffende de herziening
van de Europese economische governance**

**Brussel
22.12.2021**

1. Algemene beschouwingen

Dit advies van de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven van België is een gezamenlijke bijdrage van de sociale gesprekspartners aan de belangrijke discussie die wordt gevoerd over de economische governance van de eurozone en de wenselijke richting van bepaalde begrotingsregels. Dit is een sleutelaspect van de inspanningen en raadplegingen van de Europese Commissie om het debat over de collectieve verantwoordelijkheid ten aanzien van de eurozone te intensiveren.

De Europese Commissie heeft een mededeling goedgekeurd waarin de gevolgen van de veranderde omstandigheden voor de economische governance worden geïnventariseerd en het publieke debat over de herziening van het EU-kader voor economische governance opnieuw op gang wordt gebracht. De Commissie had dit publieke debat, dat voor het eerst in februari 2020 van start ging, opgeschort om zich te concentreren op de aanpak van de economische en sociale gevolgen van de COVID-19-pandemie. Volgens haar moet de heropening van het debat zowel steunen op het in februari 2020 gepresenteerde standpunt van de Commissie over de doeltreffendheid van het kader voor economisch toezicht als op de lessen die uit de COVID-19-crisis zijn getrokken. De Commissie nodigt de belanghebbenden uit aan dit publieke debat deel te nemen om een consensus over de toekomst van het kader voor economische governance tot stand te brengen. Ze acht het immers van essentieel belang te beschikken over een kader dat de lidstaten ten volle kan ondersteunen bij het herstellen van de economische en sociale schade die door de COVID-19-pandemie is veroorzaakt en bij het aanpakken van de meest urgente uitdagingen voor de EU.

In februari 2020 heeft de Europese Commissie haar mededeling over de evaluatie van het EU-kader voor economische governance gepresenteerd¹. De economische conjunctuur is aanzienlijk veranderd sinds de regels werden ingevoerd om de tekortkomingen die door de economische en financiële crisis aan het licht kwamen te verhelpen. Ze wijst in het bijzonder op het volgende: (1) de begrotingskoers op nationaal niveau, die vaak procyclisch is geweest; (2) de samenstelling van de overheidsfinanciën is niet meer groeibevorderend geworden, aangezien de lidstaten er in het algemeen de voorkeur aan geven de lopende uitgaven te verhogen in plaats van de investeringen te vrijwaren; (3) de overheidsschuld blijft in sommige lidstaten zeer hoog; (4) bij ontstentenis van een centrale stabiliseringscapaciteit berust het vermogen om de begrotingskoers van de eurozone als geheel te sturen uitsluitend op de coördinatie van de nationale budgettaire beleidsmaatregelen; (5) de Commissie erkent ook dat het begrotingskader buitensporig ingewikkeld is geworden.

Door vanuit de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven initiatieven te nemen voor de ontwikkeling in België van een openbaar debat over de begrotingsvraagstukken, wensen de sociale gesprekspartners actief deel te nemen aan de discussies over de Europese en Belgische begrotingsprocessen, binnen het kader van het Stabieliteits- en groeipact.

De rol van de begrotingsregels op Europees niveau verschilt fundamenteel van die van de nationale begrotingsregels. De nationale regels zijn er om de landen te helpen de budgettaire beleidsdoelstellingen te verwezenlijken die zij voor zichzelf vaststellen. Een hoge en toenemende overheidsschuld verhoogt de kwetsbaarheid van het overheidsbeleid, met name in het geval van stijgende rentevoeten en risicopremies. De begrotingsregels of -standaarden in de Economische en Monetaire Unie zijn er daarentegen vooral op gericht de goede werking van de interne markt te waarborgen en het risico van besmetting door een schuldencrisis tussen de lidstaten te beperken, door ervoor te zorgen dat de schuld van elke lidstaat houdbaar blijft.

¹ https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/economy-finance/com_2020_55_en.pdf

Het is verstandig een evenwicht te vinden tussen, enerzijds, begrotingsregels die de houdbaarheid van de overheidsfinanciën garanderen en, anderzijds, het vermogen van de regeringen om de economie in moeilijke tijden te stabiliseren en om de economische groei met productieve investeringen te versterken. Investeringen - in infrastructuur, onderzoek, onderwijs, gezondheid - vormen een krachtige hefboom voor de milieu- en klimaattransitie en een pijler van de economische en sociale vooruitgang. Ze maken het niet alleen mogelijk om vandaag de vraag te verhogen en banen te creëren, maar ook, als katalysator van de privéactiviteit, om de innovatie te ondersteunen en de competenties te verbeteren, de energie- en milieutransitie te ondersteunen, de groeicapaciteit van de economie op lange termijn te vergroten en tegemoet te komen aan de noden van de burgers.

Op Europees niveau wordt, met het oog op de stabiliteit van de eurozone, de denkoefening van vóór de crisis over een vernieuwing van de regels van het Stabiliteits- en groeipact voortgezet, opdat de regels kunnen evolueren vóór het einde van de "algemene afwijkingsclausule" die de Commissie tijdens de gezondheids crisis in werking heeft gesteld. Het gaat hier meer bepaald om de behandeling van de overheidsinvesteringen in het Stabiliteits- en groeipact, aangezien de sanering van de overheidsfinanciën in een aantal landen de investeringen ernstig heeft aangetast. Deze benadering lijkt aangewezen om de mogelijkheden die de Faciliteit voor Herstel en Veerkracht en de andere onderdelen van Next Generation EU bieden, ten volle te benutten en om de overheidsinvesteringen aan te moedigen in de huidige context van de energietransitie, van gematigde potentiële groei en van lage productiviteitsgroei.

De Europese Commissie raamde het totale financieringstekort op ca. 470 miljard euro per jaar tot in 2030, om Europa in staat te stellen zijn klimaat- en milieudoelstellingen tegen die datum te halen². De Commissie benadrukte dat het mobiliseren van het noodzakelijke financieringsvolume een belangrijke beleidsuitdaging zou zijn en dat de overheidsinvesteringen vanzelfsprekend een cruciale rol zouden moeten spelen, met name om de particuliere investeringen te stimuleren.

2. Bijdrage van de CRB aan het openbaar debat over de begrotingsvraagstukken

Sinds enkele maanden organiseert de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven, in samenwerking met academische deskundigen, een debat over de overheidsfinanciën. Dit debat heeft betrekking op de Europese budgettaire governance en het Belgisch budgettair en institutioneel kader. Het is toegankelijk voor iedereen en heeft als doel een publieke discussie te stimuleren m.b.t. gebieden die een grote impact hebben op alle niveaus van de samenleving en waarvan de gevolgen voor de burgers niet alleen de zorg zijn van deskundigen of van overheden, maar de samenleving in haar geheel aanbelangen. Daartoe organiseert de CRB een reeks evenementen en conferenties en publiceert hij meer informatie en diverse bijdragen op een digitaal platform dat aan dit debat is gewijd (<https://ccecrb-debat.com/nl/home-2/>).

De bedoeling is dat de uitwisselingen en onderlinge toetsing van de standpunten die tijdens de onlineconferenties en binnen de groep van academische deskundigen naar voren zijn gebracht, het mogelijk maken om in een syntheseverslag het Europese en het Belgische begrotingskader, de ondervonden problemen bij de tenuitvoerlegging ervan en de mogelijke wegen tot wijziging, met daarvan telkens de voor- en nadelen, te identificeren. De Centrale Raad voor het Bedrijfsleven spreekt de wens uit dat dit verslag, dat door de academische deskundigen wordt gearbitreerd, input kan leveren voor de sociale dialoog en dat het een oriëntatiepunt wordt voor de verschillende politieke instanties van het land en de Europese Commissie, met name in het vooruitzicht van de Europese

² Werkdocument van de diensten van de Commissie dd. 27 mei 2020: *Identifying Europe's recovery needs* ("Europa's herstelbehoeften identificeren"), [SWD\(2020\) 98 final](#)

onderhandelingen over de herziening van het kader van de Europese budgettaire en economische governance.

Met het oog daarop zal het verslag in de loop van het eerste kwartaal van 2022 beschikbaar zijn. De Centrale Raad voor het Bedrijfsleven behoudt zich de mogelijkheid voor om over dit verslag een advies uit te brengen.

Deze initiatieven van de CRB liggen in de lijn van de mededeling van de Europese Commissie dd. 19 oktober 2021, getiteld "De EU-economie na COVID-19: gevolgen voor de economische governance". Met die mededeling hervat de Commissie de openbare raadplegingsprocedure betreffende de Europese economische governance, die in februari 2020 was gestart en wegens de COVID-19-crisis was opgeschort. Volgens haar moet in het publieke debat over de herziening van het kader voor de economische governance rekening worden gehouden met de in haar mededeling van 2020 aangesneden vragen en moet worden getracht deze te beantwoorden. Deze vragen hebben m.n. betrekking op de manieren waarop de houdbaarheid van de overheidsfinanciën kan worden gewaarborgd, macro-economische onevenwichtigheden kunnen worden voorkomen en gecorrigeerd, de bestaande regels kunnen worden vereenvoudigd en de transparantie, de toe-eigening en de toepassing ervan kunnen worden verbeterd. Voorts zou de herziening van het EU-kader voor economische governance de gelegenheid moeten zijn om na te denken over de nieuwe uitdagingen die door de COVID-19-crisis aan het licht zijn gekomen. Ze zou het ook mogelijk kunnen maken nuttige lessen te trekken uit de maatregelen die de EU heeft genomen om de pandemie het hoofd te bieden, en meer bepaald uit de governance van de Faciliteit voor Herstel en Veerkracht. De bijdragen aan de openbare raadpleging zijn opengesteld tot 31 december 2021.

Gelet op deze zeer strakke timing, wenst de CRB te herinneren aan bepaalde recente adviezen waarin hij de gelegenheid had zich uit te spreken over aspecten die aan bod komen in de mededeling van de Commissie.

3. De recente adviezen van de CRB

Net als de andere Europese landen heeft België op de gezondheidscrisis gereageerd met uitzonderlijke maatregelen. De economische recessie was zwaar en de impact ervan op de overheidsfinanciën was groot. In de fase van exit uit de crisis, ondanks een opleving van de activiteit³, heeft een hoog tekort geleid tot een sterke stijging van het schuldniveau, wat een duurzaam effect op de overheidsfinanciën zal hebben. Momenteel is het van cruciaal belang de overheidsfinanciën te ondersteunen bij de uitweg uit de crisis en het herstel van de economie. Het is van belang de overheidsmiddelen verstandig te gebruiken om de potentiële groei te stimuleren en aldus de toekomstige manoeuvreerruimte te vergroten. Dit zal het land ook in staat stellen de schuld/bbp-ratio te stabiliseren.

Hoewel de gezondheidscrisis de situatie heeft verergerd, vormt de ontwikkeling van de overheidsfinanciën, bij ongewijzigd beleid, een uitdaging als gevolg van de groeidynamiek van de overheidsuitgaven voor de vergrijzing en de gezondheidszorg en van de uitgaven i.v.m. de klimaatverandering. De relatieve ontwikkeling van de schuld, de economische, sociale en financiële

³ De groei in België trok aan in de eerste helft van 2021 (vooral in het tweede kwartaal, met een groei op jaarbasis van 15,1%); hij vertraagde vervolgens tot 4,7% in het derde kwartaal (NBB), maar heeft zijn niveau van voor de crisis toch weer bereikt. Verschillende factoren dragen bij tot het verlies aan dynamiek in het herstel, zoals het tekort aan grondstoffen, de spanningen op de arbeidsmarkt, de sterke versnelling van de inflatie en de ontwikkeling in de internationale handel. Bovendien weegt de onzekerheid over de gezondheidssituatie op de toekomstige ontwikkeling van de activiteit. Voor sommige bedrijven en sectoren van de economie is het niveau van 2019 nog niet bereikt.

context op korte en middellange termijn en de constante begrotingsinspanningen maken integraal deel uit van de problematiek van de houdbaarheid van de overheidsfinanciën.

3.1 De structurele uitdagingen

In zijn recent advies dd. 6 oktober 2021, "Bouwen aan de toekomst"⁴, zet de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven zijn bezorgdheden in het kader van de relance uiteen en geeft hij een aantal elementen aan die hij als essentieel beschouwt om richting te geven aan de politieke agenda en aan het werkprogramma van de regering voor de komende maanden. Een belangrijke boodschap is dat de uitdagingen op lange termijn die al voor de COVID-19-crisis bestonden niet zijn verdwenen en dat ze zo spoedig mogelijk moeten worden aangepakt. In dit kader brengt hij vier strategische richtsnoeren voor de toekomst naar voren, die ons land vandaag nog moet aanpakken: werken aan een performante, doeltreffende en efficiënte overheid, waarbij o.a. het belang van de investeringen wordt benadrukt; verder inzetten op innovatie en digitalisering; ijveren voor een samenlevingsmodel dat strookt met de klimaat- en milieudoelstellingen; ijveren voor een meer inclusieve arbeidsmarkt en samenleving.

In dit advies wordt beklemtoond dat sommige structurele uitdagingen - waaronder de vergrijzing van de bevolking, maar ook de investeringen die nodig zullen zijn om de groene transitie door te voeren - de komende decennia sterk op de overheidsfinanciën zullen wegen. Tegelijk zijn die investeringen een wissel op de toekomst want ze zijn een noodzakelijke voorwaarde voor toekomstige welvaartcreatie. Ook werden recent een aantal maatregelen genomen die een structurele impact hebben op de begroting. Volgens de recentste Economische vooruitzichten van de Europese Commissie (najaar 2021) zal het tekort in 2021 en 2022 allicht geleidelijk verbeteren en in 2023 op een hoog niveau blijven. De opleving van de groei van het bbp en de daling van het overheidstekort zullen de schuld/bbp-ratio in 2021 en 2022 normaal stabiliseren op ongeveer 113%, waarna deze, bij ongewijzigd beleid, zou toenemen tot 114,6% in 2023 als gevolg van een aanhoudend overheidstekort. In 2019 bedroeg de schuldgraad 97,7 %⁵.

Niettemin moeten de maatregelen om uit de crisis te geraken enerzijds voorkomen dat het herstel wordt afgebroken door te snel de steun- en begeleidingsmaatregelen in te trekken, en anderzijds het groeipotentieel versterken. De kwaliteit van het overheidsoptreden is van essentieel belang en kan de potentiële groei versterken, of het nu gaat om materiële (infrastructuur) of immateriële (onderzoek, innovatie, onderwijs enz.) investeringsuitgaven of om andere vormen van overheidsoptreden (fiscaal, regelgevend, overheidsopdrachten enz.). Om de klimaatdoelstellingen te bereiken, is een aanzienlijke uitbreiding van de overheidsinvesteringen noodzakelijk. Overheidsinvesteringen brengen kosten met zich mee, maar zijn potentieel ook een bron van toekomstige inkomsten.

⁴ <https://www.ccecrb.fgov.be/p/nl/911/-bouwen-aan-de-toekomst-een-oproep-van-de-centrale-raad-voor-het-bedrijfsleven-aan-de-regering/2>

⁵ European Economic Forecast. Autumn 2021

3.2 De houdbaarheid van de overheidsfinanciën

De CRB herinnert er recurrent aan dat gezonde overheidsfinanciën noodzakelijk zijn om de leefbaarheid van ons socialezekerheidsstelsel op lange termijn te waarborgen⁶.

Het waarborgen van de houdbaarheid van de overheidsfinanciën⁷ is van cruciaal belang om een autonomie in de beleidskeuzen te behouden. Een hoge overheidsschuld verhoogt de kwetsbaarheid van de staat in geval van stijgende rentevoeten en risicopremies. Vandaag de dag is het monetair beleid duurzaam accommoderend en zorgt het Europese kader voor een zekere stabiliteit in de eurozone. Indien deze gunstige context echter zou veranderen, kan het gebrek aan een begrotingsstrategie op lange termijn die de houdbaarheid van de overheidsfinanciën waarborgt, de actoren op de financiële markten mogelijk zorgen baren over het vermogen van de verschillende entiteiten in België om hun rente te betalen en hun schulden af te lossen, wat onvermijdelijk zou leiden tot een snelle stijging van de rentevoeten. Een stijging van de rentelasten concurreert met de andere staatsuitgaven, waardoor de mogelijke beleidskeuzes worden beperkt. De pandemie heeft aangetoond hoe belangrijk het is om de economische stabilisatoren te kunnen laten werken. De sociale zekerheid maakte het mogelijk om verschillende situaties van inkomensverlies aan te pakken en bood een zekere bescherming tegen armoede. Daarom moet een begrotingsstrategie worden ontwikkeld die het vermogen om een nieuwe crisissituatie het hoofd te bieden herstelt en de houdbaarheid van de overheidsfinanciën op lange termijn waarborgt, waarbij een te abrupte begrotingsconsolidatie op korte termijn, die het economisch herstel zou vertragen, wordt vermeden. Bij de analyse van de schuld/bbp-ratio moet rekening worden gehouden met de bijkomende kosten die verbonden zijn aan de stijging van de nominale schuld, maar ook met de winsten die worden gegenereerd door de bijkomende overheidsuitgaven. Daarnaast hebben ook de omvang en de maturiteit van de rentelasten een belangrijke impact op de houdbaarheid van de staatsschuld.

Zonder beleidskeuzes voor voldoende groei bestaat het gevaar dat het groeipotentieel (de productiviteit) wordt ondermijnd en dat de structurele uitdagingen van de economie worden verscherpt. Een geloofwaardige strategie die de houdbaarheid op lange termijn waarborgt, moet rekening houden met een geheel van factoren, zoals het groeipotentieel, het vertrouwen van de huishoudens en de ondernemingen, de vooruitzichten voor de overheidsfinanciën, de vooruitzichten voor de ontwikkeling van de rentevoeten, de situatie van de externe rekeningen van het land en de institutionele situatie.

3.3 De aanpassing van het Europees begrotingskader met betrekking tot de overheidsinvesteringen

Het Europees begrotingskader is bijzonder complex en heeft in het verleden de tenuitvoerlegging van procyclische beleidsmaatregelen niet belet. Dat kader kan perverse effecten hebben op de overheidsinvesteringen. Die laatste dienen immers vaak als bijsturingsvariabele ten aanzien van de randvoorwaarden die het begrotingskader in het leven roept. Voor het Europees Begrotingscomité⁸ zijn de redenen voor deze balans toe te schrijven aan drie bronnen van complexiteit in het preventieve deel van het Stabiliteits- en groeipact: het gebruik van niet-waarneembare variabelen (structureel tekort, output gap...), waarvan de verschillende ramingsmethoden uiteenlopende resultaten kunnen

⁶ CRB, [Zich richten op de toekomst om de crisis te boven te komen, Verslag Werkgelegenheid-Concurrentievermogen 2020](#)

⁷ Financiële houdbaarheid betekent dat de toekomstige inkomsten van de staat zijn toekomstige uitgaven in geactualiseerde waarde zullen kunnen dekken. Een andere manier om dit tot uitdrukking te brengen is dat de door de staat gegenereerde primaire saldi in de beschouwde periode voldoende zullen zijn om de rente op de schuld te betalen en de kosten van de vergrijzing te dekken. Op die manier stabiliseert de overheidsschuld zich op lange termijn.

⁸ https://ec.europa.eu/info/publications/assessment-eu-fiscal-rules-focus-six-and-two-pack-legislation_en

opleveren, en de vooruitzichten en feitelijke resultaten kunnen zeer foutgevoelig zijn en aan belangrijke herzieningen onderhevig zijn; de nadruk op kortetermijnvariabelen die onderhevig zijn aan cyclische schommelingen (met name op het tekort op de lopende rekening), waardoor het risico toeneemt dat de autoriteiten procyclisch reageren om de doelstelling in stand te houden; de invoering van de "flexibiliteitsmarge" kwam te laat om een contracyclisch effect te sorteren en de overheidsinvesteringen werkelijk te beschermen.

Het Europees begrotingskader zou moeten worden aangepast om te vermijden dat ramingsfouten leiden tot een procyclisch beleid. De uitsluiting van de netto-overheidsinvesteringen⁹ uit het tekort zou een stap in die richting kunnen zijn. Een terugkeer naar enkel het referentiesaldo zou al begrotingsruimte vrijmaken voor investeringen. Als men verder zou willen gaan, zou de wijziging van het referentiesaldo een herziening vergen van Protocol nr. 12 betreffende de procedure bij buitensporige tekorten, dat aan het Verdrag van Maastricht is gehecht.

De Europese begrotingsregels zouden meer rekening moeten houden met de bijzondere aard van de investeringsuitgaven. Indien ze goed geselecteerd en uitgevoerd zijn, hebben investeringen een toegevoegde waarde in termen van duurzame groei en werkgelegenheid, maar ook in termen van sociale cohesie. Zo hebben de investeringen een positief effect op de potentiële groei en dus op de groei op lange termijn. De potentiële groei is een essentieel element om houdbare overheidsfinanciën te waarborgen, vooral gelet op de uitdagingen op lange termijn door de toekomstige kosten van de vergrijzing van de bevolking en de kosten die worden veroorzaakt door de effecten van de klimaatverandering, in het verlengde van de prioriteiten die in de Europese Green Deal zijn uitgevaardigd. Voorts is een op Europees niveau gecoördineerd overheidsinvesteringsbeleid belangrijk in een periode van laagconjunctuur om de economie weer op gang te trekken. Door zijn hoge openheidsgraad is België een van de landen die het meest voordeel halen van de investeringsplannen van zijn buurlanden.

De CRB heeft meermaals aan de Belgische regering en aan de Europese Commissie een verzoek gericht om de productieve overheidsinvesteringen een gunstige behandeling te geven in het kader van de Europese begrotingsregels. De begrotingsregels zouden het mogelijk moeten maken de overheidsinvesteringen te verhogen, te meer daar België op dat vlak een grote inhaalbeweging moet maken. In dit opzicht haalt het Belgische Plan voor Herstel en Veerkracht de investeringsachterstand in België slechts gedeeltelijk op. De CRB beklemtoont het belang van een structurele verhoging van de overheidsinvesteringen tot 4 % van het bbp per jaar tegen 2030. Hij betreurt voorts het uitblijven van een hervorming met als doel een betere budgettaire coördinatie tussen de deelentiteiten mogelijk te maken. Deze hervorming zou België in staat stellen om zijn doelstellingen op het vlak van overheidsinvesteringen makkelijker te bereiken.

In het advies dd. 22 februari 2017 stelde de CRB voor om de manier waarop overheidsinvesteringen in rekening worden gebracht te herzien, opdat deze uitgaven een gunstiger behandeling krijgen. Volgens de deskundigen van de NBB, bijvoorbeeld, zou dit kunnen gebeuren door het begrotingssaldo dat in aanmerking moet worden genomen te bepalen op basis van de afschrijvingen op overheidsinvesteringen i.p.v. op basis van de investeringsuitgaven. Dit zou neerkomen op een correctie van het financieringssaldo van de overheden met de netto-investeringen. Dit voorstel zou het mogelijk maken aan de investeringen een zeer wenselijke impuls te geven in een context van energietransitie, matige potentiële groei en lage rentevoeten.

⁹ In de zin van bruto-investeringen in vaste activa (concept van de nationale boekhouding)

3.4 De governance van de eurozone

De macro-economische context is sinds de invoering van het Stabiliteits- en groeipact grondig veranderd. De aanhoudende daling van de rentevoeten, die sinds enige tijd zelfs lager zijn dan de nominale groei, vereist een vernieuwde reflectie over het voeren van het begrotingsbeleid en over de huidige regels. Het huidige begrotingskader biedt enige flexibiliteit, maar een strikte naleving ervan zou de komende jaren een zware inspanning voor de sanering van de overheidsfinanciën vergen, en zou hierdoor het risico met zich meebrengen dat het herstel ontspoord en dat de verbintenis tot naleving van de regels wordt verzwakt.

In het advies van 22 maart 2018¹⁰ over de verdieping van de economische en monetaire unie blijven sommige beschouwingen actueel. Zo is de CRB het bijvoorbeeld eens met de analyse van de Europese Commissie wanneer zij het heeft over hetgeen soms wordt omschreven als een asymmetrie in het Europese begrotingskader. Terwijl dit kader voorziet in strikte mechanismen voor lidstaten die afwijken van de begrotingsdoelstellingen, voorziet het niet in soortgelijke mechanismen voor lidstaten die de doelstellingen al halen en die een meer expansief begrotingsbeleid zouden kunnen voeren. Er bestaat een Europese regulering die bijvoorbeeld het overschot op de lopende rekening beperkt tot 6% van het bbp: het gaat om de Macroeconomic Imbalances Procedure die is vastgelegd door de regels 1174/2011 en 1176/2011¹¹. Deze regels zijn mee het voorwerp van de besprekingen over de herziening van de Europese economische governance. In functie van de macro-economische evenwichten is het wenselijk dat de grenzen voor tekorten en overschotten gelimiteerd en gelijk zijn. Daarnaast is er ook nood aan eenzelfde mate van afdwinging van deze grenzen.

Wat de flexibiliteit van de begrotingsregels betreft, hangt de interpretatie volledig af van het oordeel van de Commissie, terwijl over de sancties wordt beslist door de Raad Ecofin. De Eurogroep, waarin de ministers van Financiën van de lidstaten bijeenkomen, is geen verantwoording verschuldigd aan de eurozone als geheel, aangezien elke minister alleen op nationaal niveau verantwoordelijk is. Bovendien blijft de afstemming tussen de aanbevelingen voor structurele hervormingen en de controle op het begrotingsbeleid momenteel grotendeels afhankelijk van de beoordeling van de Raad Ecofin, en dus van politieke onderhandelingen die soms uitmonden in onbillijke behandelingen in geval van correcties of sancties. Vereenvoudiging en verduidelijking op al deze niveaus zijn noodzakelijk.

Net als na de financiële crisis zouden de asymmetrische economische effecten van de COVID-19-pandemie kunnen leiden tot asynchrone economische cycli tussen de landen van de eurozone. Eind 2017 heeft de Europese Commissie een mededeling gepubliceerd (*"Nieuwe begrotingsinstrumenten voor een stabiele eurozone binnen het kader van de Unie"*), waarin ze twee nieuwe begrotingsinstrumenten voorstelt: een instrument om hervormingen te helpen doorvoeren en een stabilisatiemechanisme¹². Dat laatste zou een bijkomende begrotingslijn in de EU-begroting zijn en zou worden gebruikt om investeringen te financieren. In dit verband zou de economische impact van SURE en van 'Next Generation EU' moeten worden geëvalueerd, aangezien zij een nuttige bijdrage zouden kunnen leveren aan het debat over de begrotingscapaciteit van de eurozone. De sociale partners zijn vragende partij voor de ontwikkeling van een permanente budgettaire capaciteit en een versterking van de solidariteit voor de EU, bijvoorbeeld om economische schokken te kunnen opvangen, zoals de RRF deed.

¹⁰ <https://www.ccecrb.fgov.be/dpics/fichiers/nl/doc18-950.pdf>

¹¹ Zie tabel 3.2, blz. 40 van het document https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/file_import/ip039_en_2.pdf

¹² https://ec.europa.eu/info/publications/economy-finance/completing-europes-economic-and-monetary-union-policy-package_en